

הפסיכולוגיה של תקווה והמשיח
הרב מואיז נבון

בראשית פרק לח

(כו) וַיְהִי בַעֲת לְדַתָּהּ וְהָיָה תְאוּמִים בְּבִטְנָהּ : (כח) וַיְהִי בְלִדְתָהּ וַיִּתֶּן יָד וַתִּקַּח הַמִּלְדֶּת וַתִּקְשֶׁר עַל יָדוֹ שְׁנֵי לְאֵמֶר זֶה יֵצֵא רֵאשִׁיטָה : (כט) וַיְהִי כְּמֹשִׁיב יָדוֹ וְהָיָה יֵצֵא אַחִיו וַתֹּאמֶר מֶה פִּרְצֵת עֲלֶיךָ פֶּרֶץ וַיִּקְרָא שְׁמוֹ פֶּרֶץ : (ל) וְאַחַר יֵצֵא אַחִיו אֲשֶׁר עַל יָדוֹ הַשְּׁנֵי וַיִּקְרָא שְׁמוֹ זָרַח : ס
אגדת בראשית (נובר) פרק סד ד"ה [א] ויהי בעת
... פרץ זה משיח, שנאמר עלה הפורץ לפניו וגוי (מיכה ב יג).

רמב"ם, 13 עיקרי אמונה, עיקר 12

אני מאמין באמונה שלמה בביאת המשיח, ואף על פי שיתמהמה, עם כל זה אֶחָפֵּה לוֹ בְּכֹל יוֹם שְׂבִיבָא.

רמב"ם הלכות תשובה פרק ג הלכה ו

ואלו הן שאין להן חלק לעולם הבא אלא נכרתים ואובדין ונידונין על גודל רשעים וחטאתם לעולם ולעולמי עולמים: המינים והאפיקורוסין והכופרים בתורה **והכופרים בתחיית המתים ובביאת הגואל** המורדים ומחטיאי הרבים והפורשין מדרכי צבור והעושה עבירות ביד רמה בפרהסיא כיהויקים והמוסרים ומטילי אימה על הצבור שלא לשם שמים ושופכי דמים ובעלי לשון הרע והמושך ערלתו.

תלמוד בבלי מסכת שבת דף לא עמוד א

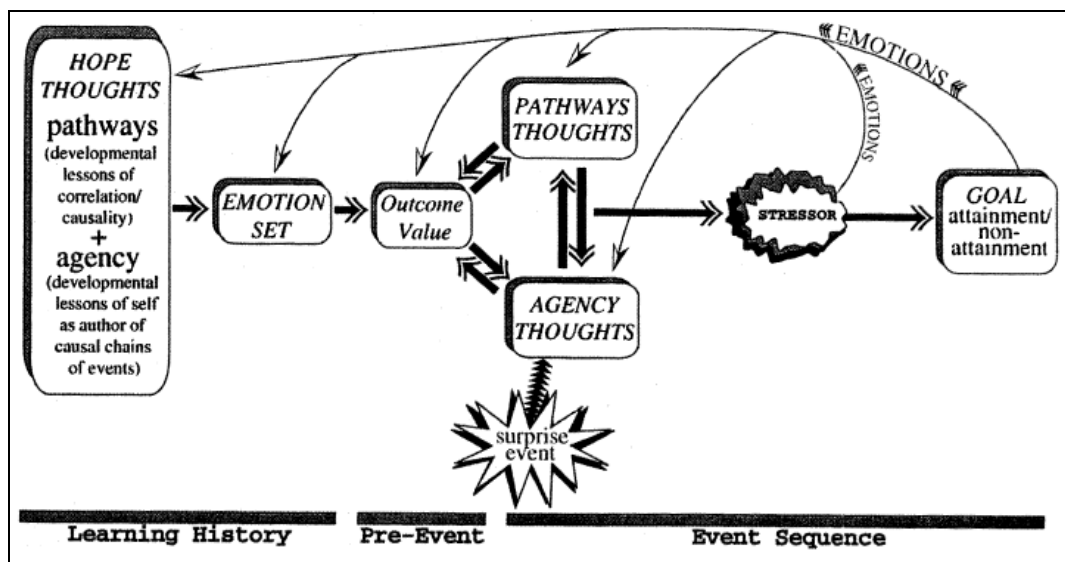
אמר רבא: בשעה שמכניסין אדם לדין אמרים לו: נשאת ונתת באמונה, קבעת עתים לתורה, עסקת בפריה ורביה, צפית לישועה, פלפלת בחכמה, הבנת דבר מתוך דבר?

~ הפסיכולוגיה של תקווה ~

C.R. Snyder (1944-2006) Wright Distinguished Prof. of Clinical Psychology, UoK

Hope is defined as the perceived capability to derive pathways to desired goals, and motivate oneself via agency thinking [goal directed energy] to use those pathways.

תקווה מוגדרת כהיכולת הנתפסת לגזור דרכים למטרות רצויות, ולהניע את עצמו באמצעות חשיבה ביצועית [אנרגיה המכוונת למטרה] להשתמש באותם הדרכים.



Hope is primarily a way thinking ... emotions inform goal-directed thinking.

Low-hope persons should be especially susceptible to succumbing to stressors and becoming derailed in their goal pursuits. With such derailments, the low-hope person perceives that she or he is not going to reach the desired goal, and the resulting disruptive negative emotions cycle back to register on the person's dispositional and situational hopeful thinking. For a high-hope person, however, the stressor is seen as a challenge which may necessitate alternate pathways...

High-hope persons consistently fare better than their low-hope counterparts in the arenas of academics, athletics, physical health, psychological adjustment, and psychotherapy.

"If you lose hope, somehow you lose the vitality that keeps life moving, you lose that courage to be, that quality that helps you go on in spite of it all. And so today I still have a dream." ~Martin Luther King, Jr

Contrary to my early view that exceedingly high probability goals were so automatic that hopeful thinking was unnecessary, my observations of, and conversations with, research participants who were undertaking such easy tasks suggests that high-hope persons change the rules so as to stretch their skills (e.g., setting shorter time limits or demanding new pathways of themselves). In this latter sense, high-hope people appear to inject some uncertainty into a goal situation that may seem very certain (and reachable) to an observer. For example, it has been argued that for some basketball players, it is not just getting the ball in the hoop, but also doing it with flair and uniqueness... I have learned that high-hope people occasionally alter those seeming absolute failure situations so as to attain the impossible.

בבא קמא ט: "מלך פורץ גדר"

~ תקווה במשיח ~

פירוש המשנה לרמב"ם מסכת סנהדרין פרק י

והיסוד השנים עשר ימות המשיח, והוא להאמין ולאמת שיבא ואין לומר שנתאחר אם יתמהמה חכה לו, **ואין לקבוע לו זמן**, ולא לפרש את המקראות כדי להוציא מהן זמן בואו, אמרו חכמים תפוח דעתן של מחשבי קצין. ולהאמין בו מן הגדולה והאהבה ולהתפלל לבואו בהתאם למה שנאמר בו על ידי כל נביא, ממשה ועד מלאכי. ומי שנסתפק בו או זלזל בענינו הרי זה מכחיש את התורה שהבטיחה בו בפירוש בפרשת בלעם ואתם נצבים. ומכלל היסוד הזה שאין מלך לישראל אלא מדוד ומזרע שלמה דוקא. וכל החולק בענין המשפחה הזו הרי זה כפר בה' ובדברי נביאיו.

רמב"ם הלכות מלכים פרק יא הלכה א

המלך המשיח עתיד לעמוד ולהחזיר מלכות דוד ליושנה לממשלה הראשונה, ובונה המקדש ומקבץ נדחי ישראל, וחוזרין כל המשפטים בימיו כשהיו מקודם, מקריבין קרבנות, ועושין שמטין ויובלות ככל מצותה האמורה בתורה, וכל מי שאינו מאמין בו, או מי שאינו **מחכה** לביאתו, לא בשאר נביאים בלבד הוא כופר, אלא בתורה ובמשה רבינו, שהרי התורה **העידה** עליו שנאמר "ושב ה' אלהיך את שבותך ורחמך ושב וקבצך וגו' אם יהיה נדחך בקצה השמים וגו' והביאך ה'", ואלו הדברים המפורשים בתורה הם כוללים כל הדברים שנאמרו על ידי כל הנביאים, אף בפרשת בלעם נאמר ושם נבא בשני המשיחים, במשיח הראשון שהוא דוד שהושיע את ישראל מיד צריהם, ובמשיח האחרון שעומד מבניו שמושיע את ישראל מיד בני עשו, ושם הוא אומר אראנו ולא עתה זה דוד, אשורנו ולא קרוב זה מלך המשיח, דרך כוכב מיעקב זה דוד, וקם שבט מישראל זה מלך המשיח, ומחץ פאתי מואב זה דוד, וכן הוא אומר וידך את מואב וימדדס בחבל, וקרקר כל בני שת זה המלך המשיח שנאמר בו ומשלו מים עד ים, והיה אדום ירשה זה דוד, שנאמר ותהי אדום לדוד לעבדים וגו', והיה ירשה וגו' זה המלך המשיח שנאמר ועלו מושיעים בהר ציון וגו'.

ירמיהו פרק לא פסוק טז וַיֵּשׁ תִּקְוָה לְאַחֲרֵיתֶךָ נְאֻם יְקֹוֹק וְשָׁבוּ בְּנִים לְגִבּוֹלָם :

מלבי"ם ירמיהו פרק לא פסוק טז

(טז) יש תקווה לאחריתך. יש תקווה על אחרית הימים בעת קץ שאז "ושבו בנים לגבולם."

"התקווה" המנונה הלאומי של מדינת ישראל, נפתלי הרץ אימבר, 1878

עוד לא אָבְדָה תִּקְוַתְנוּ הַתִּקְוָה בַּת שְׁנוֹת אֲלָפִים לְהִיּוֹת עִם חִפְשֵׁי בְּאַרְצֵנוּ אֲרָץ צִיּוֹן וִירוּשָׁלַיִם.

תלמוד בבלי מסכת סנהדרין דף צח עמוד א [עם תרגום קל שלי]

... רבי יהושע בן לוי מצא את אליהו, ... אמר ליה: מתי בא משיח? - אמר ליה: לך שאל אותו בעצמו. - איפה הוא יושב? - בפתח דרומי. - ומאי סימניה? - יושב ביני עניי סובלי חלאים, וכולן שרו ואסירי בחד זימנא, איהו שרי חד ואסירי חד. כי אומר: דילמא אתבקש, דלא איעבב.

רש"י מסכת סנהדרין דף צח עמוד א

סובלי חלאים - מנוגעים, והוא נמי מנוגע דכתיב (ישעיה נג) והוא מחולל מפשעינו וכתוב (שם) חליינו הוא נשא.

אזל לגביה, אמר ליה: שלום עליך רבי ומורי! - אמר ליה שלום עליך בר ליואי. - אמר ליה: מתי בא אדוני? - אמר ליה: היום. בא רבי לוי אצל אליהו. אמר ליה: מאי אמר לך? - אמר לי: שלום עליך בר ליואי. - אמר ליה: אבטחך לך ולאבוך לעלמא דאתי. - אמר ליה: שקורי קא שקר בי, דאמר לי היום אני בא, ולא בא! - אמר ליה: הכי אמר לך +תהלים צ"ה+ היום, אם בקלו תשמעו.